

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього
НАН України»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою
ДУ «Інститут регіональних
досліджень імені М.І.Долішнього
НАН України»
протокол № 5
від «11» травня 2016 року

Голова вченої ради

ДУ «Інститут регіональних
досліджень імені М.І.Долішнього
НАН України», д.е.н., проф.

Кравців В.С.

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	07 – УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	072 – ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ
РІВЕНЬ ОСВІТИ	ТРЕТІЙ (ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ)

ЛЬВІВ – 2016

Профіль програми Доктор філософії в області економіки	
Тип диплома та обсяг робіт	Диплом доктора філософії, перший науковий ступінь, 4 академічних роки, 46 кредитів ЕКТС
Наукова установа	ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України», м. Львів
Акредитуюча інституція	Міністерство освіти і науки України, Україна, пр. Перемоги, 10, м. Київ, 01135
Період акредитації	2016 рік
Рівень програми	QF for ENEA – третій цикл, EQF for LLL – 8 рівень; НРК України – 8 рівень
А Мета програми	
	Забезпечити, на основі ступеня магістра, підготовку наукових і науково-педагогічних кадрів у сфері економіки шляхом здобуття ними компетентностей, достатніх для виконання оригінальних наукових досліджень, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, а також їх підтримку в ході підготовки та захисту дисертації.
В Характеристика програми	
1	Предметна область (галузь знань)
	Управління та адміністрування 072 Фінанси, банківська справа та страхування
2	Фокус програми: загальний/ спеціальний
	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти за Законом України «Про вищу освіту», восьмий кваліфікаційний рівень Національної рамки кваліфікацій. Загальний. <i>Дослідження:</i> <ul style="list-style-type: none"> • теоретико-методологічних засад функціонування фінансової системи держави; • концептуальних засад державної фінансової політики, її напрямів, рівнів та завдань; • організаційно-економічних механізмів реалізації фінансової політики; • закономірностей та принципи фінансового прогнозування, планування і регулювання на макро-, мезо- та мікрорівнях; • специфіки формування державного та місцевих бюджетів, особливостей бюджетного устрою і бюджетної системи в Україні; • бюджетної політики держави в умовах реформи місцевого самоврядування; • системи доходів і видатків бюджету, їх оптимізація. Доходи і видатки бюджету як засіб реалізації соціально-економічної політики держави; • стратегічних напрямів підвищення ефективності управління місцевими фінансами; • структури та інструментарію місцевих фінансів й місцевого оподаткування; • концептуальних положень фіскального (бюджетного) федералізму;

	<ul style="list-style-type: none"> • системи міжбюджетних відносин, механізмів бюджетного і фінансового вирівнювання; • проблем функціонування державних та недержавних фондів цільового призначення; • здійснення державного фінансового контролю і аудиту, фінансового моніторингу; • проблем фінансової безпеки держави, суб'єктів підприємництва та фінансових інститутів; • наукових і практичних засад оподаткування, форм та методів оподаткування, структури податкової системи і цілей податкової політики держави; • умов здійснення податкового менеджменту, адміністрування податків і податкового контролю; • проблем та особливостей фінансового забезпечення галузей соціальної сфери; • забезпечення фінансового розвитку галузей соціальної інфраструктури (освіти, охорони здоров'я, рекреації) у трансформаційних умовах України та прогнозування динаміки соціальних витрат держави і населення; <p style="text-align: center;">Спеціальний.</p> <p><i>Дослідження:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • проблем модернізації бюджетної політики держави та регіонів; • інституційних засад реалізації державної фінансової політики; • фінансових, політико-правових та організаційно-економічних аспектів бюджетної децентралізації; • методичних підходів до оцінювання фінансової спроможності територіальних громад, районів, регіонів в контексті реалізації реформи місцевого самоврядування; • переваг та ризиків бюджетної децентралізації для держави та територіальних громад в умовах посилення процесів міжрегіональної конвергенції; • фінансових проблем проблем регіонального розвитку, фінансового регулювання та стимулювання розвитку окремих територій; • формування, використання та нарощення фінансового потенціалу регіонів країни; • методичних засад аналізу фінансової капіталізації регіонів та окремих територій; • бюджетного забезпечення та фінансової ефективності реалізації регіональних цільових програм; • особливостей формування і розвитку фінансової інфраструктури регіону; • умов та механізмів формування доходної частини місцевих бюджетів в контексті новацій податкового та бюджетного законодавства; • світового досвіду імплементації принципів бюджетного федералізму та напрямків його імплементації в Україні; • шляхів удосконалення податкової системи в контексті зміни пріоритетів її розвитку;
--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • напрямів реформування системи місцевих податків та посилення їх регулюючого впливу на ефективність використання власного економічного потенціалу територіальних громад; • методологічних основ фінансування галузей соціальної сфери в умовах передачі повноважень на місцевий рівень; • підвищення ефективності бюджетних інструментів регулювання використання природно-ресурсного потенціалу територій; • використання фінансово-кредитних інструментів для задоволення потреби населення в послугах; • фінансів домогосподарств; • державних фондів соціального страхування та підвищення їх фінансової стійкості; • розвитку міжбюджетних відносин.
3	Орієнтація програми	Дослідницька і прикладна. Наукові дослідження та продукування нових знань в галузях регіональної політики та соціальної економіки; розробка ефективних механізмів управління соціально-економічними та демографічними процесами на національному, регіональному та місцевому рівнях, що матимуть широке практичне застосування.
4	Особливості програми	Програма орієнтує на розширення та поглиблення теоретико-методологічного та науково-методичного базису розвитку соціально-економічних та демографічних систем, оволодіння практичним інструментарієм наукових досліджень в сфері економіки та орієнтує на співробітництво із закладами системи Міністерства освіти і науки України, бізнес сектором, міжнародними організаціями, закордонними науковими установами та навчальними закладами.
С		
Працевлаштування та продовження освіти		
1	Працевлаштування	<p>Наукова та викладацька діяльність у сфері економіки.</p> <p>Наукова, адміністративна та управлінська діяльність в закладах науки, освіти, в органах влади усіх рівнів та бізнес-секторі.</p> <p>Посади згідно класифікатору професій України:</p> <p>Законодавці, вищі державні службовці, керівники, менеджери (управителі). Керівники підприємств, установ, організацій (12): керівники підприємств, установ, організацій (Директор)(1210.1), керівники різних основних підрозділів (Начальник) (1229.1), керівники функціональних підрозділів (Начальник)(1231). Керівник науково-дослідного підрозділу (1237), головний фахівець науково-дослідного підрозділу (1237.1), Начальник (Завідувач) науково-дослідного підрозділу (1237.2), Керівник проектів та програм (1238), Керівник інших функціональних підрозділів (1239), Керівник малих підприємств (Директор)(13).</p> <p>Консультант з питань комерційної діяльності та управління (1475.4).</p> <p>Професіонали: викладачі вищих навчальних закладів (2310): Докторант, Доцент, Професор кафедри (2310.1), асистент, Викладач вищого навчального закладу (2310.2).</p> <p>Інші професіонали (24): професіонали у сфері державної служби, аудиту, бухгалтерського обліку, праці та зайнятості, маркетингу, ефективності підприємництва, інтелектуальної власності та</p>

		<p>інноваційної діяльності (241): професіонали в галузі праці та зайнятості, Науковий співробітник в галузі праці та зайнятості (2412.1), Консультант, професіонал з інноваційної діяльності, професіонал з інтелектуальної власності, фахівець з економічного моделювання екологічних систем, фахівець із сертифікації, стандартизації та якості (2419.2); Науковий співробітник з маркетингу, ефективності підприємництва, інтелектуальної власності та інноваційної діяльності (2419.1), науковий співробітник в галузі економіки (2441.1), науковий співробітник в галузі управління проектами та програмами (2447.1)</p> <p>Місця працевлаштування. Посади у відділах та лабораторіях наукових установ, профільних кафедрах університетів. Відповідні робочі місця (наукові дослідження та управління) підприємств, установ та організацій.</p>
2	Продовження освіти	<p>Навчання впродовж життя для розвитку і самовдосконалення в науковій та професійній сферах діяльності, а також в інших споріднених галузях наукових знань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підготовка на 9-ому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій в галузі соціальних та поведінкових наук; - навчання на 8-ому кваліфікаційному рівні Національної рамки кваліфікацій в споріднених спеціальностях; - освітні програми, дослідницькі гранти та стипендії, що містять додаткові наукові та освітні компоненти.
D	Стиль та методика навчання	
1	Підходи до викладання та навчання	<p>Основними підходами до викладання та навчання аспірантів є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання лекційних курсів, семінарів та консультацій із запланованих дисциплін; - самостійну роботу з джерелами інформації у бібліотеці Інституту та у наукових бібліотеках України; - використання дистанційних курсів навчання та електронних ресурсів за допомогою мережі Інтернет; - індивідуальні консультації фахівців Інституту, інших установ НАН України, профільних вищих навчальних закладів; - залучення до консультування аспірантів провідних фахівців профільної галузі; - інформаційна підтримка участі аспірантів в конкурсах на отримання наукових стипендій і грантів; - активна робота аспірантів у складі проектних команд, при виконанні держбюджетних та госпдоговірних тем, участь у розробці звітних матеріалів, реєстраційних та облікових документів, оформленні патентів та авторських свідоцтв.
2	Система оцінювання	<p>Система оцінювання знань освітньої програми передбачає здійснення поточного та підсумкового контролю.</p> <p><i>Поточний</i> контроль проводиться у формі тестів, роботи на практичних заняттях, виступів на семінарах та конференціях, підготовки наукових звітів.</p> <p><i>Підсумковий</i> контроль передбачає диференційований залік або усний іспит. Аспірант вважається допущеним до підсумкового контролю з дисциплін освітньо-наукової програми, якщо він виконав всі види робіт, передбачені навчальним планом з цієї дисципліни.</p>

3	Форма контролю успішності навчання аспірантів/здобувачів	<p>Аспіранти/здобувачі проходять щорічну атестацію шляхом звітування на засіданні профільного відділу та Вченої ради Інституту про хід виконання освітньо-наукової програми та індивідуального плану, включаючи опубліковані наукові статті та виступи на конференціях.</p> <p>Остаточним результатом навчання аспірантів/здобувачів є повне виконання освітньо-наукової програми, необхідний перелік опублікованих за результатами досліджень наукових праць, у тому числі в зарубіжних виданнях та таких, що індексуються у наукометричних базах, апробація результатів на наукових конференціях, належним чином оформлений рукопис дисертації та представлення її на спільне засідання відділів Інституту або до розгляду в спеціалізовану вчену раду для отримання наукового ступеня доктора філософії в галузі 07 – Управління та адміністрування, зі спеціальності 072 – фінанси, банківська справа та страхування.</p>
Е		Програмні компетентності
1	Загальні (універсальні)	<ul style="list-style-type: none"> • Аналіз та синтез. Здатність до аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів. • Гнучкість мислення. Набуття гнучкого мислення, відкритість до застосування фізичних знань та компетентностей в широкому діапазоні можливих місць роботи та повсякденному житті. • Групова робота. Здатність виконувати дослідження в групі під керівництвом лідера, подібні навички, що демонструють здатність до врахування строгих вимог дисципліни, планування та управління часом. • Комунікаційні навички. Здатність до ефективної комунікації та до представлення складної комплексної інформації у стислій формі усно та письмово, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та відповідні технічні терміни. • Популяризаційні навички. Уміння спілкуватися із нефаківцями, певні навички викладання. • Етичні установки. Дотримання етичних принципів як з точки зору професійної чесності та порядності.
2	Фахові	<ul style="list-style-type: none"> • Глибокі знання та розуміння: здатність аналізувати явища та процеси суспільного життя, з точки зору фундаментальних загальнонаукових принципів і знань а також на основі спеціальних методів дослідження соціально-економічних та демографічних процесів і явищ. • Розв’язання проблем. Здатність розв’язувати широке коло проблем та задач шляхом розуміння їх фундаментальних основ та використання як теоретичних, так і експериментальних методів, засвоєних з освітньо-наукової програми. • Обчислювальні навички. Здатність використовувати відповідне програмне забезпечення (мови програмування, пакети тощо) та великі масиви статистичної інформації для здійснення досліджень та моделювання соціально-економічних та демографічних процесів. • Здатність до навчання. Здатність шляхом самостійного

		навчання освоїти нові області, використовуючи здобуті фахові знання.
F	Програмні результати навчання	
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Знання</i> іноземної мови, на рівні достатньому для презентації наукових результатів в усній та письмовій формах, <i>розуміння фахових</i> наукових та професійних текстів, <i>вміння та навички</i> спілкуватися в іншомовному науковому і професійному середовищі. • <i>Знання</i> методів наукових досліджень та <i>вміння</i> їх використовувати на належному рівні; <i>вміння</i> розшукувати, опрацьовувати, аналізувати та синтезувати отриману інформацію (наукові статті, науково-аналітичні матеріали, бази даних тощо). • <i>Знання</i> теорії і <i>розуміння</i> методології системного аналізу, принципів застосування системного підходу при дослідженні соціально-економічних процесів та явищ, <i>вміння</i> використовувати методологію системного аналізу в сфері економіки; <ul style="list-style-type: none"> • <i>Знання</i> змісту і порядку розрахунків основних кількісних наукометричних показників ефективності наукової діяльності (індекс цитування, індекс Гірша (h-індекс), імпакт-фактор (ІФ, або ІF)); <i>вміння</i> працювати з сучасними бібліографічними і реферативними базами даних, а також наукометричними платформами. • <i>Знання і вміння</i> використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, комп'ютерні засоби та програми при проведенні наукових досліджень. • <i>Вміння та навички</i> працювати з сучасними бібліографічними і реферативними базами даних, а також наукометричними платформами (наприклад, Scopus, Web of Science, Index Copernicus, Web of Knowledge, PubMed, Mathematics, Springer, Agris, GeoRef та ін.). • <i>Знання, розуміння, вміння та навички використання</i> правил цитування та посилання на використані джерела, правил оформлення бібліографічного списку, <i>розуміння</i> змісту і порядку розрахунків основних кількісних наукометричних показників ефективності наукової діяльності (індекс цитування, індекс Гірша (h-індекс), імпакт-фактор (ІФ, або ІF)). • <i>Знання:</i> призначення та функцій бюджету, сутності, складових та стратегічних перспектив бюджетної політики; бюджетного законодавства та його розвитку; бюджетних процесів на загальнодержавному і місцевому рівнях. • <i>Вміння:</i> формулювати задачі бюджетної політики; визначати напрями бюджетної політики; аналізувати зміни в бюджетному законодавстві; аналізувати концептуальні основи функціонування дефіциту бюджету. • <i>Знання:</i> класичних та сучасних теорій оподаткування; сутності відносин між платниками податків і органами державної податкової служби, пов'язаних з примусовим відчуженням і перерозподілом частини вартості національного продукту з метою формування загальнодержавного фонду грошових ресурсів, закономірностей розвитку таких відносин; структури та проблем функціонування податкової системи і податкової політики, державної податкової служби України, науково-практичних засад податкового менеджменту. • <i>Вміння:</i> аналізувати тенденції та проблеми функціонування податкової системи на національному та місцевому рівнях; користуватись сучасною методологією обґрунтування розвитку відносин між платниками податків і органами державної податкової служби; критично оцінювати й прогнозувати структура обсяги податкових надходжень до загальнодержавного фонду грошових ресурсів. • <i>Знання:</i> основ фінансової діяльності суб'єктів підприємництва, особливостей 	

фінансування суб'єктів підприємництва різних форм організації бізнесу, фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва, шляхів формування власного капіталу підприємства, фінанси акціонерних товариств та підприємств малого бізнесу, засад дивідендної політики підприємства, методів оцінки фінансового стану та вартості суб'єктів підприємництва, джерел фінансового інвестування підприємства; управління грошовими потоками суб'єктів підприємництва, фінансової діяльності підприємства у сфері зовнішньоекономічних відносин, фінансового контролінгу на підприємстві.

- *Вміння:* здійснювати управління фінансовими ресурсами підприємств; застосовувати інструменти оптимізації податкового навантаження; забезпечувати участь суб'єктів підприємницької діяльності в системі територіального розвитку; використовувати сучасні методи до формування інвестиційного базису розвитку підприємства.

- *Знання:* специфіки, сутності і структури місцевих фінансів; джерел формування та напрямків використання фінансових ресурсів місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування; складу доходів місцевих бюджетів в розрізі загального і спеціального фондів; новітніх підходів до формування видаткової частини місцевих бюджетів, управління обов'язковими видатками і видатками на реалізацію делегованих центральною владою повноважень; особливості та роль бюджету розвитку місцевих бюджетів.

- *Вміння:* формулювати управляти фінансовими ресурсами місцевих бюджетів; аналізувати зміни в бюджетному та податковому законодавстві; аналізувати концептуальні основи зміцнення фінансової незалежності місцевого самоврядування в Україні.

- *Знання:* місця і значення міжбюджетних відносин в загальній системі державних фінансів; поняття і принципи побудови міжбюджетних відносин; види, світовий та вітчизняний досвід надання міжбюджетних трансфертів; фінансові нормативи бюджетної забезпеченості та їх використання для визначення розподілу міжбюджетних трансфертів; порядок надання міжбюджетних трансфертів; організаційних засад бюджетного планування, порядку складання, розгляду і затвердження проектів державного і місцевих бюджетів.

- *Вміння:* аналізувати тенденції та визначати проблеми функціонування місцевих бюджетів, пов'язані з міжбюджетними відносинами; володіти методичними підходами до визначення обсягів міжбюджетних трансфертів для окремих адміністративних одиниць на основі нормативів бюджетної забезпеченості; розробляти пропозиції щодо удосконалення системи міжбюджетних відносин в Україні та бюджетного законодавства.

- *Знання:* теорії бюджетного федералізму; сутності і ролі фінансів органів місцевого самоврядування в економічному і соціальному розвитку адміністративно-територіальних утворень та механізму їх функціонування; новацій бюджетного та податкового законодавства щодо формування доходів та забезпечення видатків органів місцевого самоврядування в умовах сучасних реформ.

- *Вміння:* аналізувати тенденції та визначати проблеми, пов'язані з реалізацією бюджетної децентралізації та передачею бюджетних ресурсів на рівень територіальних громад; адекватно оцінювати позитиви і недоліки процесів бюджетної децентралізації; розробляти пропозиції щодо удосконалення зазначених процесів в сучасних умовах.

- *Знання:* складу видатків бюджету на соціальний захист населення, їх роль в умовах переходу до ринкової економіки; форм й методів фінансового забезпечення соціальної сфери; особливостей організації бюджетного фінансування закладів освіти; методики аналізу оперативних сітьових показників діяльності шкіл; видатків

бюджету на охорону здоров'я, їх складу і структури; фінансування медичних установ за нормативом бюджетних видатків на одного жителя; бюджетного фінансування закладів культури.

- *Вміння:* застосовувати загальні методики визначення обсягів бюджетних видатків, що забезпечують реалізацію соціальних функцій держави; аналізувати тенденції та визначати шляхи оптимізації бюджетного фінансування мережі закладів соціальної сфери.

- *Знання:* теорій територіального розвитку; закономірностей та чинників формування і розвитку економіки регіонів; процесів та явищ територіального розвитку; проблем розвитку територіально-суспільних систем; інституційних засад формування та реалізації державної регіональної політики.

- *Вміння:* обґрунтовувати напрямки використання фінансових інструментів для регулювання територіального розвитку; аналізувати тенденції та проблеми соціально-економічного розвитку регіонів України; володіти методичними підходами до оцінки конкурентоспроможності територій; оцінювати конкурентні переваги, загрози та потенціал розвитку міських, сільських та гірських територій; визначати стратегічні пріоритети соціально-економічного розвитку регіонів.

**Керівник проектної групи
(гарант освітньо-наукової програми):**

Заступник директора з наукової роботи,
д.е.н., професор

І.З. Сторонянська

Члени проектної групи:

Завідувач сектору ДУ «Інститут регіональних
досліджень імені М.І.Долішнього НАН України»
д.е.н., проф.

М.І. Мельник

Старший науковий співробітник ДУ «Інститут
регіональних досліджень імені М.І.Долішнього
НАН України»
к.е.н., с.н.с.

Л.Я. Беновська

Старший науковий співробітник ДУ «Інститут
регіональних досліджень імені М.І.Долішнього
НАН України»
к.е.н., с.н.с.

Г.В. Возняк